

**[„DUPĂ CUM NE ASIGURĂ...”] – de
Mihai Eminescu [19 august
1882]**

După cum ne asigură ziarele inițiate în tainele guvernului Camerele se vor convoca în octombrie, c-o lună înainte de termenul reglementar, pentru?... pentru a rezolva unele chestiuni cari nu mai sufăr nici o întârziere.

Se știe înțelesul acestei diplomatice parafraze. De câte ori am auzit-o ne-am închipuit, în naivitatea noastră, următorul lucru: muncim pământul cu același plug cu care-l munceam la anul o mie două sute după Hristos, în vremea voievodului Bărbat și a Radului din Făgăraș; se vede că Adunările s-au convins că, după o întârziere agronomică de aproape șapte sute de ani, azi nu e timp de pierdut; cată să modificăm sistemul nostru de cultură, ca să putem ține pas cu alte țări. Cel puțin așa ne închipuiam. Când colo, care era lucrul ce nu suferea întârziere? Vro pensie reversibilă, vro răscumpărare de drum de fier cu câștiguri pentru deputați ș.a.m.d.

Curioși copii suntem noi românii!

Cel mai simplu om care-a observat că albina adună miere și ceară, iar cuca își pune ouăle în cuiburi străine deduce că așa va face albina în veci de veci, că tot astfel va rămânea și nevasta cucului, care, ca femeile cele stricate, își leapădă copiii pe mâni străine. În toate cele recunoaștem necesitatea absolută a legilor naturii, știm că o piatră aruncată va cădea în jos după o anume lege, că repezimea ei va crește succesiv în patrat, știm că apa nu curge la deal, știm că soarele cată să iasă la răsărit și să se cufunde la apus în noapte; numai despre oameni ne facem iluzii. De la oameni pe care prezidentul lor [î]i numește „buni de pușcărie și de carantină”, pe care d. C. A. Rosetti [î]i numește „soitarii”, de la oameni cari au dovedit că sunt moralicește putrezi, intelectual sterpi, mai putem aștepta îmbunătățiri? Pretextează cineva de a-l fi cuprins iluzia că din acești oameni poate răsări lumină și libertate?

Caracterul empiric al oamenilor e așa de fix, rămâne așa de unul și – același precum e una și – aceeași forma și sămânța

plantelor, forma lupului și a maimuței. De la lup nu poți aștepta fapte de miel, de la pisici nu apucături de căprioară – numai de la oameni, a căror natură e constatat rea și netrebnică, suntem încă în stare a aștepta lucruri bune, cu totul neconforme cu natura și cu inteligența lor? Nimeni nu așteaptă de la lemn calitățile fierului, de la lut calitățile aurului și totuși sunt oameni cari de la soitarii, maturități pentru Văcărești și carantină, pretextează a aștepta fapte mari.

Iată în ce consistă iluzia. Suntem dar siguri că cestiunile cari nu mai sufăr întârziere s-ar putea amâna tot așa de bine precum amânăm reforma plugăriei noastre de la 1 200 și până azi. Altceva e la mijloc, iar interesele țării numai un pretext sub vălul căruia se pregătesc nu reforme, ci nouă grupări de persoane și de ambiții.

Să vedem cari sunt lucrurile ce se petrec?

Căpeteniile roșii, văzând că în adevăr nu mai merge, că țara e uimită de corupția adâncă și de ignoranța neagră a partidului roșu, s-au sfătuit între ei să pară că se dezbină. Ei să-și facă loruși opoziție – asta-i cestiunea. „Românul” să facă opoziție guvernului, „Națiunea” asemenea – să crează lumea că există sciziuni profunde în sânul partidului. Se știe că Corpul nostru electoral nu prea face deosebiri de nuanțe; opoziția e opoziție orișice-ar gândi, guvernul, guvern. Ca la manevre, unde o parte a armatei joacă pe inamic, astfel o parte a roșiilor au început să joace opoziția și să reprezinte partidul virtuții. Oricât voturile alegătorilor s-ar împărți, tot unul de ai lor cată să iasă din urnă. Când manevra va fi sfârșită pe câmpul electoral, în Cameră se vor împreuna rangurile în aceeași armată de exploatare și de băieți de procopseală care-a existat și pân' acum.

N-ar fi minune ca aceste mari manevre electorale să izbutească și să vedem că pretinsa opoziție și preținșii guvernamentali, odată adunați în Dealul Mitropoliei, se arată a fi de un chip

și de-o asemănare, unii lupi goi, alții îmbrăcați pe timpul alegerilor în piei de oaie, dar aruncând în lupăria din Deal, în codrul parlamentar, o degvizare devenită de prisos.

Se vorbește asemenea de-o intrare a grupului „Binelui public” în rangurile roșii. În adevăr, pretinsa reorganizare a partidului liberal ar fi o admirabilă ocazie pentru a se opera o accesiune mai pronunțată către putere. Poate că cine citește „Binele public” n-ar crede una ca aceasta – dar la Dumnezeu și-n țara românească toate sunt cu puțință.

Se poate asemenea ca-n toamna aceasta Camerele sau să lucreze înainte, sau să fie dizolvate. dacă s-ar dizolva, tot planul acesta de operațiune va fi norma de conducere a roșiilor. Vor juca unii pe opozanți, alții pe guvernamentali și, dacă țara va fi dispusă a vota pentru opoziție, are să cumpere pisica ‘n sac și se va deștepta prea târziu că oaia din urnă s-a transfigurat, în Cameră, în lup.

A ‘ntroduce acest joc pare a fi misiunea „Națiunii”. În adevăr, pielea de oaie e blândețea cu care se face opoziție; o blândețe care-a prezidat de-atâtea ori actele din Dealul Mitropoliei și le-a îngăduit intră în cadrul comparațiunii noastre. Statul major al unei și aceleiași armate s-a despărțit deci în două: unul din frații generali conduce pe preținșii inamici ai partidului roșu, pe cei travestiți, celălalt frate conduce partea netrăvestită a turmei. Lupta aparentă va începe; se vor auzi împușcături, dar oarbe, fără glonți, vor bubui tunuri, dar fără ghiulele. Și de-o parte și de alta soldații se vor da prinși fără a fi încercat să se apere cu baioneta și, când lupta aparentă se va fi sfârșit, toți vor vedea că n-a fost decât o manevră. Glonții purtători de moarte nu vor fi fost decât pe hârtie, uciderile nu se vor fi întâmplat decât în coloanele gazetelor; toți își vor depune lăncile și coifurile de carton în bufetul Camerelor și un vesel banchet va încheia dușmăniile teatrale, banchet făcut în intimitate, pentru a râde de țară și a se admira reciproc cum au fost în stare eroii să tragă atât de bine pe sfoară opinia

publică.

Comedie, comedie!

Tragic e lucrul numai pentru țară, pentru poporul nostru, sărmanul. Acesta va continua a purta în spate o pătură întreagă de feneanți și de ignoranți, de oameni incapabili de a se hrăni prin muncă onestă și avizați la banul public; administrația va continua a fi o bandă de hoți și mizeria va crește din ce în ce, până ce vrun popor mai tânăr și mai drept se va îndura să puie capăt noului Bizanț. Sub un guvern cu limbă străină țăranul nostru va începe a răsufli, precum răsufli azi în Basarabia rusească. Am vorbit adesea cu țărani de lângă Cetatea Albă, ba chiar de la Movilău de dincolo de Nistru și toți, văzând starea ticăloasă a fraților lor din România pretinsă liberă, ziceau că „bun și mare e Dumnezeu” de i-a scăpat de stăpânirea română. E trist a constata acest adevăr; e trist a constata că faimoasa noastră pseudocivilizație nu s-a tradus decât într-o cumplită apăsare a poporului nostru. La urma urmelor însă nici un popor nu e osândit de Dumnezeu de a fi vecinic robul invaziunii stârpiturilor orientale și când, fără nici un bine pe pământ și fără rază de speranță în inima sa amărâtă, cade ostenit în umbra străinătății, el a murit pentru istorie, dar moartea va fi fost o binefacere supremă și o mântuire pentru el.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro